

Vergaderjaar 2013–2014

33 750 A

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2014

Nr. 96

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 september 2014

De vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Infrastructuur en Milieu over het op afstand bedienen van sluizen, naar aanleiding van haar antwoorden op schriftelijke vragen daaromtrent van het lid Smaling (SP) (Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 2284).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 11 september 2014. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Van Dekken

Adjunct-griffier van de commissie,
Tijdink

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Huidige situatie	2
Gevolgen	3
Maatregelen	3
Sluizen in de rest van Nederland	4
Overig	4

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met enige zorg kennisgenomen van de antwoorden van de Minister met betrekking tot het op afstand bedienen van sluizen. De leden van deze fractie grijpen deze gelegenheid graag aan om de Minister daarover nog een aantal vragen te stellen.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de situatie omtrent de bediening van de sluizen in Zeeland en hebben hierover enkele vragen aan de Minister.

De leden van de SP-fractie hebben met zorg kennisgenomen van de situatie omtrent de bediening van de sluizen in Zeeland en hebben hierover enkele vragen aan de Minister.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de gestelde vragen en de antwoorden daarop van de Minister.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de opvattingen van de Minister over onder meer de bediening van sluizen in Zeeland. Zij hebben hierover nog een aantal vragen.

Huidige situatie

De zorg van de leden van de VVD-fractie is gebaseerd op de interne bedrijfsrapportage van Rijkswaterstaat, die de Minister als bijlage bij haar antwoorden naar de Kamer heeft gestuurd. De lijst met kritische bevindingen is bij alle onderzochte sluizen erg lang. De leden van de VVD-fractie vragen of hier sprake is van systeemfouten die vanaf het begin al aan de orde waren, of dat de kritische bevindingen het gevolg zijn van achterstallig onderhoud. Voorts vragen de leden van deze fractie de Minister wat haar reactie was bij het lezen van deze interne rapportage.

De leden van de SP-fractie vragen of er naast de problemen met de noodstopvoorziening ook nog andere veiligheidsrisico's zijn met deze sluizen. Zijn er naast de drie storingen in de informatievoorziening ook nog andere storingen of incidenten geweest aan de objecten? Zo ja, dan vragen deze leden om wat voor storingen het ging.

De leden van de SP-fractie zijn er nog niet van overtuigd dat het op afstand bedienen van sluizen en bruggen net zo efficiënt en veilig is als het bedienen ter plaatse. Deze leden ontvangen hier graag een nadere toelichting op. Zij vragen tevens of het klopt dat er te weinig camera's zijn om een goed overzicht te hebben over de sluizen en dat slechts één sluis is uitgerust met een radar.

De leden van de SP-fractie lezen dat in de inleiding van de bedrijfsrapportage wordt gesteld dat zowel het ontwerp als de gebruikte componenten niet voldoen aan de basisprincipes. Deze leden vragen of dat betekent dat het systeem in zijn totaliteit onveilig is bevonden door de onderzoekers.

De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre de Minister het een veiligheidsrisico vindt dat één sluiswachter meerdere sluisen en bruggen op afstand moet bedienen. Zij vragen ook of het klopt dat deze menselijke factor niet is meegenomen in het onderzoek en dat daardoor het mogelijke risico van het op afstand bedienen nog hoger ligt.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het te rijmen is dat de Minister enerzijds schrijft «De werking van de noodstopvoorziening kan onvoldoende worden geverifieerd door de bedienaar», terwijl ze vlak daarna schrijft «Overigens kan de bedienaar via camera beelden wel de werking van de noodstop verifiëren».

De leden van de SGP-fractie vragen of de oorzaak bekend is van het ontbreken van adequate noodvoorzieningen bij de afstandsbediening in Zeeland en op welke wijze deze problemen zijn opgelost. Zij vragen verder of bij afstandsbediening de meest geavanceerde IT- en videotechnieken worden toegepast, zodat de beeldkwaliteit onder slechte zichtomstandigheden optimaal is en de installatie niet storingsgevoelig is. Tevens vragen zij of voldaan kan worden aan de richtlijn dat storingen binnen een half uur worden verholpen.

Gevolgen

De leden van de CDA-fractie constateren dat er nu bij de desbetreffende sluisen weer door tussenkomst van menselijk handelen bediend wordt in plaats van op afstand en vernemen graag hoe lang deze situatie voort zal duren. Deze leden vragen tevens of de binnenvaart thans nadelen ervaart door de wijze van bediening van de sluisen en hoe de huidige gebruikers de tijdelijke aangepaste werkwijze ervaren.

Maatregelen

Over de in de bedrijfsrapportage voorgestelde maatregelen vragen de leden van de VVD-fractie of deze volledig worden doorgevoerd en op welke termijn dat gaat gebeuren. Kan daarna ook worden aangetoond dat alles wel weer functioneert zoals dat de bedoeling is, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Minister om nader te specificeren welke verbetermaatregelen er al zijn toegepast bij de Zandkreeksluis, de Grevelingensluis, de Roompotsluis en de Bergsediepsluis en welke verbetermaatregelen de komende maanden nog worden doorgevoerd.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat er zo snel mogelijk een voorziening moet worden getroffen om, als de bediening op afstand is geactiveerd, de lokale noodstop toch te kunnen activeren. Zij vragen de Minister of deze verbetering al is gerealiseerd. Deze leden verzoeken de Minister tevens in te gaan op de mogelijkheid om de afsluitbomen in het noodstopcircuit op te nemen.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Minister uit te leggen waarom de noodstopcircuits van de verschillende deelinstallaties zijn niet gekoppeld en of de Minister van plan is dit bij de verbetermaatregelen te betrekken.

De leden van de PvdA-fractie vragen verder wat de kosten zijn van de te nemen verbetermaatregelen bij de Zandkreeksluis, de Grevelingensluis, de Roompotsluis en de Bergsediepsluis en uit welke middelen deze kosten worden gefinancierd.

De leden van de CDA-fractie vernemen graag op welke wijze storingen in de informatievoorziening tussen de centrale en enkele sluiscomplexen nu verholpen zijn. Zij vragen tevens of er een alternatief beschikbaar is voor het geval de verbindingen wederom wegvallen.

Sluizen in de rest van Nederland

De leden van de VVD-fractie constateren dat de bevindingen in de bedrijfsrapportage gebaseerd zijn op een onderzoek bij een tweetal sluizencomplexen. Deze leden vragen de Minister of er zicht is op de situatie bij de rest van de sluizen in Nederland en of er een mogelijkheid bestaat dat dezelfde kritische bevindingen elders ook aan de orde zijn. En geldt dit soort processen alleen voor sluizencomplexen of ook voor andere kunstwerken als beweegbare bruggen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de Minister het gezien de veiligheidsrisico's toch niet verstandig acht om de noodstopsystemen bij andere sluizen in Nederland versneld te toetsen.

De leden van de SP-fractie zijn geschrokken van het enorme risico (score van 14 op basis van de 14-punten risicograaf) dat het op afstand bedienen van de sluizen in Zeeland met zich mee brengt. De leden vragen zich af of dit hoge risico op het falen van de noodstopbediening ook onderzocht is voor andere sluizen in het land.

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de wijze waarop Rijkswaterstaat risicogestuurd te werk gaat. Hoe worden die risico's bepaald en geven de ervaringen in Zeeland niet juist input om de risicobepaling voor de rest van Nederland aan te passen, zo vragen zij.

De leden van de SGP-fractie constateren dat er met betrekking tot de uitrol van de afstandsbediening van sluizen, na Zeeland en het zuidelijk gedeelte van de Maas, een pas op de plaats is gemaakt om eerst te evalueren of de afstandsbediening tot de gewenste effecten heeft geleid en of nadelige effecten achterwege zijn gebleven. Deze leden vragen of de Minister van mening is dat nadelige effecten achterwege zijn gebleven, zodat de verdere uitrol van de afstandsbediening voor de rest van Nederland weer kan worden opgepakt. Zij vragen tevens of met de verdere uitrol van afstandsbediening van sluizen in Nederland zodanige voordelen kunnen worden behaald dat (een deel van de) versoberingen zou kunnen worden teruggedraaid.

Overig

In het rapport van de Algemene Rekenkamer (AR) bij het jaarverslag van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu over 2013 (bijlage bij Kamerstuk 33 942, nr. 1) lazen de leden van de VVD-fractie dat de AR kritiek had op de informatiebeveiliging bij Rijkswaterstaat. De leden van deze fractie horen graag of de onderhavige problemen bij de sluizencom-

plexen ook verband houden met deze opmerking van de AR. Zo ja, hoe wordt de informatiebeveiliging bij Rijkswaterstaat op orde gebracht?

De leden van de SGP-fractie vragen ook of er op dit moment op rijksvaarwegen geëxperimenteerd wordt met bediening op aanvraag of vraaggestuurd bedienen. Zo ja, hoe verlopen deze experimenten? En wordt er bij bediening op aanvraag voldoende rekening gehouden met de bedrijfsspecifieke omstandigheid dat de scheepvaart niet tot in detail te plannen is en dat een vooraanmelding bijvoorbeeld niet eerder dan maximaal vier uur eerder kan worden gedaan, zo vragen de leden van de SGP-fractie.

II Antwoord/reactie van de Minister

De zorg van de leden van de VVD -fractie is gebaseerd op de interne bedrijfsrapportage van Rijkswaterstaat, die de Minister als bijlage (bijlage bij Aanhangsel Handelingen II 2013/14, nr. 2284) bij haar antwoorden naar de Kamer heeft gestuurd. De lijst met kritische bevindingen is bij alle onderzochte sluizen erg lang. De leden van de VVD-fractie hebben gevraagd of hier sprake is van systeemfouten die vanaf het begin al aan de orde waren, of dat de kritische bevindingen het gevolg zijn van achterstallig onderhoud.

In onderhavige casus is geen sprake van systeemfouten vanaf het begin of achterstallig onderhoud. Bij de oplevering van het bediensysteem voldeed deze aan de toen vigerende kaders en richtlijnen. Sindsdien zijn de wettelijke en Rijkswaterstaatkaders en -richtlijnen voor bediening van objecten doorontwikkeld als gevolg van technische ontwikkeling en verscherpte eisen aan arbeidsveiligheid. Ten tijde van de aanleg van de meeste sluizen waren er bijvoorbeeld geen richtlijnen voor informatiebeveiliging en was de Warenwet Besluit Machines nog niet van kracht. Zo bestaat nu de eis dat »bij falen van een component, dit niet mag leiden tot een onveilige situatie«. Rijkswaterstaat vult deze eis in door naast visuele controle door middel van camerabeelden ook een signaal te genereren wanneer een component niet werkt. Deze laatste techniek was niet aanwezig.

In het programma BWR zijn de Zeeuwse recreatiesluizen getoetst aan de laatste vigerende kaders. Naar aanleiding van de bevindingen hierbij heeft Rijkswaterstaat actie ondernomen, waarbij de nadruk lag op de werking van de noodstop als «last resort» middel in het bedieningssysteem.

De leden vragen verder om wat mijn reactie was op het inspectierapport.

Het betreft een interne rapportage die bedoeld is om de technische problematiek te duiden en maatregelen te formuleren. Ik kan mij voorstellen dat het rapport hier en daar technisch en ongepolijst overkomt.

De leden van de SP-fractie vragen of er naast de problemen met de noodstopvoorziening ook nog andere veiligheidsrisico's zijn met deze sluizen en of er naast de drie storingen in de informatievoorziening ook nog andere storingen of incidenten geweest aan de objecten? Zo ja, dan vragen deze leden om wat voor storingen het ging.

Er zijn mij geen wezenlijke veiligheidsrisico's bekend naast de geconstateerde problemen met de noodstopvoorziening. Daar waar veiligheidsrisico's worden geconstateerd worden die, zoals in onderhavige casus, direct verholpen.

Er zijn naast de storingen in de informatievoorziening het afgelopen jaar ook andere storingen geweest op deze objecten. Het betrof echter geen majeure storingen in relatie tot beschikbaarheid en veiligheid van de objecten. Voorbeelden zijn (kleine) storingen op het gebied van energievoorziening, elektrotechnische installaties, werktuigbouwkundige of civieltechnische onderdelen, zoals een kapotte camera of het haperen van een mechanisme.

De leden van de SP-fractie zijn er nog niet van overtuigd dat het op afstand bedienen van sluizen en bruggen net zo efficiënt en veilig is als het bedienen ter plaatse. Deze leden ontvangen hier graag een nadere toelichting op.

Bediening op afstand maakt het mogelijk om binnen de bestaande veiligheidsnormen, kaders en richtlijnen bruggen en sluizen efficiënter en effectiever te bedienen. Er zijn minder mensen nodig om de objecten te bedienen. Tegelijkertijd kan de dienstverlening verbeterd worden, bijvoorbeeld door het toepassen van corridormanagement en/of het verruimen van bedientijden. Ik verwijs hiervoor ook naar mijn toelichting op de verdere uitrol van bediening op afstand verderop in de tekst.

Zij vragen tevens of het klopt dat er te weinig camera's zijn om een goed overzicht te hebben over de sluizen en dat slechts één sluis is uitgerust met een radar.

Nee, dat klopt niet. De sluizen in Zeeland die zijn omgebouwd naar bediening op afstand zijn voorzien van voldoende camera's conform de landelijke kaders voor bediening van sluizen.

In Zeeland zijn alle grote sluiscomplexen voor de beroepsvaart (Hansweert, Krammer, Kreekrak, Terneuzen) voorzien van radar. Van de vier recreatiesluizen is alleen de Roompotsluis voorzien van radar. Radar is een hulpmiddel dat het bedienproces ondersteunt doordat schepen op grotere afstand zichtbaar zijn; radar beoogt niet het veiliger navigeren nabij recreatiesluizen.

De leden van de SP-fractie lezen dat in de inleiding van de bedrijfsrapportage wordt gesteld dat zowel het ontwerp als de gebruikte componenten niet voldoen aan de basisprincipes. Deze leden vragen of dat betekent dat het systeem in zijn totaliteit onveilig is bevonden door de onderzoekers.

Ja, in het onderzoek is het noodstopstelsel onvoldoende veilig bevonden en dat betekent dat het gehele systeem als onvoldoende veilig wordt gekwalificeerd.

De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre de Minister het een veiligheidsrisico vindt dat één sluiswachter meerdere sluizen en bruggen op afstand moet bedienen. Zij vragen ook of het klopt dat deze menselijke factor niet is meegenomen in het onderzoek en dat daardoor het mogelijke risico van het op afstand bedienen nog hoger ligt.

Uit extern onderzoek uit de voorbereidende fase blijkt dat meerdere sluizen en bruggen bedienen door één sluiswachter geen veiligheidsrisico hoeft te zijn. Meerdere objecten kunnen veilig en goed tegelijkertijd bediend worden conform de relevante kaders en richtlijnen voor het technisch ontwerp en de manuele bediening ervan. De menselijke factor is niet meegenomen in deze uitgevoerde toets op informatiebeveiliging; dit aspect is in een eerder stadium onderzocht. Daarbij is gekeken naar de werkbelasting en specifiek naar de vraag of een sluisoperator meer dan

één sluis tegelijk kan bedienen. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat één sluisoperator twee sluisen tegelijk ritsend kan bedienen. Met ritsend bedienen wordt bedoeld dat sluisen opeenvolgend worden bediend.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe het te rijmen is dat de Minister enerzijds schrijft «De werking van de noodstopvoorziening kan onvoldoende worden geverifieerd door de bedienaar», terwijl ze vlak daarna schrijft «Overigens kan de bedienaar via camera beelden wel de werking van de noodstop verifiëren».

Bij gebruik van de noodstopvoorziening werd geen signaal gegeven wanneer deze niet ingreep op de beweging. Verificatie van het stoppen van de beweging moest door de bedienaar daarom met camerabeelden plaatsvinden. Dit is inmiddels aangepast waardoor de bedienaar hiervoor niet meer alleen afhankelijk is van de camerabeelden.

De leden van de SGP-fractie vragen of de oorzaak bekend is van het ontbreken van adequate noodvoorzieningen bij de afstandsbediening in Zeeland en op welke wijze deze problemen zijn opgelost.

Zoals beschreven bij de eerste vraag van de inleiding zijn de wettelijke en Rijkswaterstaat-kaders en -richtlijnen in de loop der jaren aangepast. In het Rijkswaterstaatonderzoek naar informatiebeveiliging zijn twee sluisen getoetst aan de vigerende kaders. Daaruit blijkt dat bij het ontwerp van de noodstopvoorziening keuzes zijn gemaakt die niet meer aan de huidige kaders voldoen. Hoe de problemen zijn opgelost wordt onder «maatregelen» toegelicht.

Zij vragen verder of bij afstandsbediening de meest geavanceerde IT- en videotechneken worden toegepast, zodat de beeldkwaliteit onder slechte zichtomstandigheden optimaal is en de installatie niet storingsgevoelig is.

Rijkswaterstaat maakt gebruik van «proven technology». Dit levert de meeste garantie voor de minste storingen en voldoende beeldkwaliteit bij slechte zichtomstandigheden. Het helemaal uitsluiten van storingen is niet te garanderen.

Tevens vragen zij of voldaan kan worden aan de richtlijn dat storingen binnen een half uur worden verholpen.

De afspraken met de aannemer eisen dat grote storingen met impact op de veiligheid of de beschikbaarheid binnen twee uur worden aangepakt. Een algemene richtlijn dat een storing binnen een half uur opgelost dient te worden is er niet. Een dergelijke korte reactietijd zou zeer kostenverhogend werken en is ook niet altijd noodzakelijk bij bijvoorbeeld weinig scheepvaartverkeer.

Gevolgen

De leden van de CDA-fractie constateren dat er nu bij de desbetreffende sluisen weer door tussenkomst van menselijk handelen bediend wordt in plaats van op afstand en vernemen graag hoe lang deze situatie voort zal duren.

Deze situatie zal naar verwachting tot in het najaar van 2014 duren. De planning is om de bediening op afstand weer in gebruik te nemen in de eerste helft van september.

Deze leden vragen tevens of de binnenvaart thans nadelen ervaart door de wijze van bediening van de sluisen en hoe de huidige gebruikers de tijdelijke aangepaste werkwijze ervaren.

De gebruiker ervaart geen hinder of stremming door de lokale bediening. De sluisen worden gewoon 24 uur per dag bediend.

Maatregelen

Over de in de bedrijfsrapportage voorgestelde maatregelen vragen de leden van de VVD-fractie of deze volledig worden doorgevoerd en op welke termijn dat gaat gebeuren. Kan daarna ook worden aangetoond dat alles wel weer functioneert zoals dat de bedoeling is, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

De maatregelen die voorgesteld zijn om de veiligheidsrisico's te verminderen zijn inmiddels deels doorgevoerd. Naar verwachting zullen de maatregelen in het najaar van 2014 volledig zijn opgeleverd. Het weer definitief teruggaan naar bediening op afstand staat gepland in de eerste helft september 2014. Met testen is aangetoond dat de werking van de noodstopvoorziening inmiddels voldoet aan de vigerende kaders.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Minister om nader te specificeren welke verbetermaatregelen er al zijn toegepast bij de Zandkreeksluis, de Grevelingensluis, de Roompotsluis en de Bergsediepsluis en welke verbetermaatregelen de komende maanden nog worden doorgevoerd.

Na het constateren van de bevindingen heeft Rijkswaterstaat direct een aantal aanpassingen doorgevoerd om de geconstateerde risico's voor de lokale bediening te verminderen. Deze aanpassingen zijn afgerond. Momenteel worden de benodigde aanvullende maatregelen uitgevoerd om de geconstateerde risico's voor bedienen op afstand te minimaliseren.

Uitgevoerd:

- Diverse instructies voor de tijdelijke lokale bediening en het onderhoud en reparatie,
- Instructies omgaan noodbediening,
- Aanpassing Noodstopcircuit,
- Vervangen verbindingen noodstop,
- Organisatorische aanpassingen doorvoeren zoals opstellen nieuwe handleidingen bedieninstructies, werkinstructies

In uitvoering komende maanden:

- Controle en aanpassingen afsluitboom en borging werking afsluitboom.
- Nader onderzoek naar de oorzaken van storingen afsluitbomen na het gebruik noodstop en verbetervoorstellen
- Organisatorische aanpassingen doorvoeren zoals periodieke testen, onderhoudscontract aanpassen.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat er zo snel mogelijk een voorziening moet worden getroffen om, als de bediening op afstand is geactiveerd, de lokale noodstop toch te kunnen activeren. Zij vragen de Minister of deze verbetering al is gerealiseerd. Deze leden verzoeken de Minister tevens in te gaan op de mogelijkheid om de afsluitbomen in het noodstopcircuit op te nemen.

De verbetering dat de lokale noodstop ook bij bedienen op afstand volgens de geldende kaders functioneert maakt onderdeel uit van de maatregelen die momenteel in uitvoering zijn. In de onderhavige situatie(s) worden de afsluitbomen in het noodstopcircuit opgenomen.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Minister uit te leggen waarom de noodstopcircuits van de verschillende deelinstallaties niet zijn gekoppeld en of de Minister van plan is dit bij de verbetermaatregelen te betrekken.

De richtlijnen schrijven voor dat alleen daar waar er zicht is op de beweging van een (deel-)installatie, een noodstopcircuit mag worden geactiveerd. In een kelder mag bijvoorbeeld alleen het bewegingswerk in die kelder worden gestopt en niet een bewegingswerk daarbuiten. Vanuit de bediening op afstand kunnen wel alle deelinstallaties worden gestopt.

De leden van de PvdA-fractie vragen verder wat de kosten zijn van de te nemen verbetermaatregelen bij de Zandkreeksluis, de Grevelingensluis, de Roompotsluis en de Bergsediepsluis en uit welke middelen deze kosten worden gefinancierd.

De kosten van de verbetermaatregelen zijn geraamd op € 300.000 en worden gedekt vanuit het implementatieprogramma voor informatiebeveiliging.

De leden van de CDA-fractie vernemen graag op welke wijze storingen in de informatievoorziening tussen de centrale en enkele sluiscomplexen nu verholpen zijn. Zij vragen tevens of er een alternatief beschikbaar is voor het geval de verbindingen wederom wegvallen.

Het netwerk is redundant en bij het uitvallen van een deel van het netwerk wordt de functie overgenomen door een ander deel van het netwerk. Als er dan toch storingen zouden blijven optreden, kan worden overgegaan op lokale bediening.

Sluizen in de rest van Nederland

De leden van de VVD-fractie constateren dat de bevindingen in de bedrijfsrapportage gebaseerd zijn op een onderzoek bij een tweetal sluiscomplexen. Deze leden vragen de Minister of er zicht is op de situatie bij de rest van de sluisen in Nederland en of er een mogelijkheid bestaat dat dezelfde kritische bevindingen elders ook aan de orde zijn. En geldt dit soort processen alleen voor sluiscomplexen of ook voor andere kunstwerken als beweegbare bruggen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Het programma met de inspecties loopt nog. Iedere sluis vanuit het programma krijgt dezelfde analyse en test van het noodstopsysteem. Het streven is om dit bij alle beweegbare kunstwerken, ook bruggen en waterkeringen, in 2014, 2015 en 2016 te doen. Er is nog geen zicht op de situatie bij de rest van de objecten in Nederland. De mogelijkheid bestaat dus dat dezelfde bevindingen ook elders aan de orde zijn. De aanpak van Rijkswaterstaat hierin is risicogestuurd. Bij de beantwoording van de vragen van het CDA hieronder ga ik daarop in.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de Minister het gezien de veiligheidsrisico's toch niet verstandig acht om de noodstopsystemen bij andere sluisen in Nederland versneld te toetsen.

Met het programma BWR geef ik hier reeds invulling aan. Deze toetsing betreft een versnelling ten opzichte van het reguliere inspectieregime.

De leden van de SP-fractie zijn geschrokken van het enorme risico (score van 14 op basis van de 14-punten risicograaf) dat het op afstand bedienen van de sluisen in Zeeland met zich mee brengt.

De score van 14 punten betrof de noodzaak van een correct werkende noodstop en staat los van lokale bediening of afstandsbediening. Bij andere sluisen is en wordt dit ook onderzocht.

De leden vragen zich af of dit hoge risico op het falen van de noodstopbediening ook onderzocht is voor andere sluisen in het land.

Zie de beantwoording op de eerste vraag van onderdeel Sluisen in de rest van Nederland.

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd naar de wijze waarop Rijkswaterstaat risico gestuurd te werk gaat. Hoe worden die risico's bepaald en geven de ervaringen in Zeeland niet juist input om de risicobepaling voor de rest van Nederland aan te passen, zo vragen zij.

De wijze waarop Rijkswaterstaat risicogestuurd te werk gaat is gebaseerd op de logica dat een risico wordt bepaald door de kans van optreden maal het effect van optreden. De grootste risico's worden als eerste opgepakt. De objecten in het Hoofdwatersysteem komen hiervoor als eerste in aanmerking aangezien de maatschappelijke gevolgen bij falen van deze objecten het grootst kunnen zijn. De te nemen maatregelen worden geprioriteerd op basis van de kans van optreden. Daarbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar het aantal optredende storingen, vergelijkbare kunstwerken of het gebruik. Vooralsnog is er geen aanleiding om deze wijze van risicobepaling aan te passen.

De leden van de SGP-fractie constateren dat er met betrekking tot de uitrol van de afstandsbediening van sluisen, na Zeeland en het zuidelijk gedeelte van de Maas, een pas op de plaats is gemaakt om eerst te evalueren of de afstandsbediening tot de gewenste effecten heeft geleid en of nadelige effecten achterwege zijn gebleven. Deze leden vragen of de Minister van mening is dat nadelige effecten achterwege zijn gebleven, zodat de verdere uitrol van de afstandsbediening voor de rest van Nederland weer kan worden opgepakt. Zij vragen tevens of met de verdere uitrol van afstandsbediening van sluisen in Nederland zodanige voordelen kunnen worden behaald dat (een deel van de) versoberingen zouden kunnen worden teruggedraaid.

In lijn met mijn brief van 1 juli 2014 (Kamerstuk 31 409, nr. 64) over de stand van zaken over toezeggingen op scheepvaartgebied, lijkt bediening op afstand onverkort een goed instrument om bedientechnische inrichtingen efficiënt te bemensen en van een economisch bruikbaar service-niveau te voorzien. Ook de sector heeft gevraagd om een vergezicht over het systeem van bedienen op afstand omdat het een goede manier is om kosten te besparen.

Op kleinere schaal wordt bediening op afstand binnen Rijkswaterstaat en bij andere vaarwegbeheerders al langere tijd en tot tevredenheid toegepast. Ik heb in het kader van de versoberingen in het MIRT in het najaar van 2013 afspraken gemaakt met de regionale partijen over een vergezicht op een robuust bediend vaarwegennetwerk. Verdere realisatie van bediening op afstand is hierin voor mij optioneel.

Als uitgangspunt blijf ik hanteren dat het invoeren van bediening op afstand op een betaalbare en veilige manier moet plaatsvinden en dat anders lokale vormen van bediening meer voor de hand liggen. Het terugdraaien van de reeds ingeboekte versoberingen als onderdeel van de taakstellingen vind ik niet voor de hand liggen maar bediening op afstand biedt goede mogelijkheden om de bedientijden efficiënt in te vullen.

Overig

In het rapport van de Algemene Rekenkamer (AR) bij het jaarverslag van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu over 2013 (bijlage bij Kamerstuk 33 942, nr. 1) lazen de leden van de VVD-fractie dat de AR kritiek had op de informatiebeveiliging bij Rijkswaterstaat. De leden van deze fractie horen graag of de onderhavige problemen bij de sluzencomplexen ook verband houden met deze opmerking van de AR. Zo ja, hoe wordt de informatiebeveiliging bij Rijkswaterstaat op orde gebracht?

De Algemene Rekenkamer heeft in dit rapport met betrekking tot informatie-beveiliging bij Rijkswaterstaat geconstateerd dat er met het programma BWR sprake is van een gedegen aanpak maar dat er nog veel geld nodig is om op orde te komen. In 2013 heeft Rijkswaterstaat de aanpak van BWR geformuleerd op basis van de in 2011 en 2012 door de AR constateerde onvolkomenheden. De onderhavige problemen houden verband met die constatering. Met dit programma wordt uitvoering gegeven aan het op orde krijgen en houden van de informatiebeveiliging, zoals beschreven in de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR:2012).

De leden van de SGP-fractie vragen ook of er op dit moment op rijkswaarewegen geëxperimenteerd wordt met bediening op aanvraag of vraaggestuurd bedienen. Zo ja, hoe verlopen deze experimenten? En wordt er bij bediening op aanvraag voldoende rekening gehouden met de bedrijfsspecifieke omstandigheid dat de scheepvaart niet tot in detail te plannen is en dat een vooraanmelding bijvoorbeeld niet eerder dan maximaal vier uur eerder kan worden gedaan, zo vragen de leden van de SGP-fractie.

Bediening op aanvraag en vraaggestuurde bediening bevinden zich niet meer in de experimentele fase. Op een aantal bruggen en sluzen in Nederland (IJsselmeer, Biesboschssluzen, Algerasluis, sluzen Den Bosch) bedient Rijkswaterstaat de bruggen en sluzen inmiddels geruime tijd op aanvraag en vraaggestuurd. In het kader van de taakstelling uit het regeerakkoord wordt gezocht naar meer mogelijkheden voor deze vorm van bediening. Rijkswaterstaat kijkt daarbij naar de specifieke omstandigheden en streeft naar maatwerk waar dat noodzakelijk is.